

llibres

XAVIER CERVERA

L'escriptor Martí Domínguez fotografiat recentment a Barcelona

NOVEL·LA

Més enllà de l'atzar genètic

Martí Domínguez imagina un món modelat per la biotecnologia on persegueixen i maten els humans no modificats. Un bacteri li introdueix un factor imprevist

JULIÀ GUILLAMON

En una conferència el setembre del 2019, el filòsof Francesc Torralba va parlar del boom del transhumanisme, arran d'un seminari que s'acabava de celebrar a la Facultat de Dret de la Universitat de Harvard, amb professors de la Universitat de la Singularitat de Silicon Valley. Va dir que el transhumanisme se situa enllà de la filosofia: és una utopia de dimensions biopolítiques que defensa l'obligació de millorar (alguns en diuen transcendir) la condició humana. No només en els seus aspectes físics sinó també psíquics, socials i morals. Torralba va exposar algunes idees crítiques amb aquest moviment. Va dir que l'aliança entre neoliberalisme i transhumanisme accelerarà la competitivitat i que no tothom podrà accedir a les millores. També va remarcar la manca d'un consens i la manca d'implicació en el debat

dels polítics i de la Santa Seu. Tant prometre millores i al cap de quatre dies estàvem tots tancats a casa... per un virus.

Aquest és el tema de la darrera novel·la, molt llegidora, de Martí Domínguez (Madrid, 1966), una utopia sobre un món unificat en el qual les idees del transhumanisme s'han imposat fins al punt d'arraconar els humans fora del món civilitzat –de la ciutat– en llogarrets rònecs, exposats a les campanyes d'extermini de l'exèrcit de robots i cíborgs. Els qui manen tenen la idea de fer taula rasa del món anterior: esborrar-ho tot (de les persones a la toponímia) per tornar a començar. Al mateix temps, els investigadors de punta treballen en visites a la colonització i explotació de l'espai. Ateses les distàncies immenses, caldria que els astronautes es poguessin reproduir durant les seves missions. Però, ai, s'ha eliminat l'infantament biològic. La canalla neix en uns sacs reproductors. En aquest context, una noia que no és humana, Zoe, queda en estat per culpa... d'un bacteri.

Martí Domínguez –director de la revista *Mètode*, assagista i autor de novel·les filosòfiques i científiques sobre el comte de Buffon o Konrad Lorenz– segueix la parella formada per Zoe i Charles, un entomòleg, fill d'una família re-

sistent, al laboratori de l'Illa del Port, al Daedalus Institute (on fan un seguit de descobertes que contradueixen la idea asèptica lligada a la revolució biotecnològica i que fan pensar en l'illa del doctor Moreau) i al poblat d'humans que viuen com a l'edat mitjana. És un "procés de reconquesta de nosaltres mateixos", esquitxat de reflexions filosòfiques sobre la natura i el progrés, amb falques punyents i divertides, "Si Thoreau haguera tingut un hort de veres, no hauria escrit tantes ximpleries" –diu un dels humans del poblat que defensa matar els animals que perjudiquen l'home: llops, mosteles i marmotes: fa el mateix raonament que un *llaurador*–. "Durant unes quantes dècades tindrem la possibilitat d'elegir que volem ser. Si déus o fills de déu –llegeix Zoe en el llibre que els serveix de guia–. Cap de les dues opcions no serà fàcil. (...) Aquest serà l'error que ens destruirà. Forma part de la nostra naturalesa la voluntat d'esdevenir déus".

Mater és un *Mecanoscrit del segon origen* del transhumanisme, una novel·la d'actualitat, d'acció i filosofia, resolta amb una gran agilitat i interès. /

Martí Domínguez *Mater* Proa 368 pàgines 20,90 euros Premi Proa de Novefla

ASSAIG

El color en la política

Un original assaig sobre l'Espanya contemporània a través dels colors i els seus significats

MIGUEL ESCUDERO

El món polític adopta colors per descriure una identitat pròpia i per definir l'adversari. Però no deixen de ser ambivalents. Jordi Canal ha ideat un assaig ple d'anècdotes en el qual, a partir d'un color, s'exposa la història de l'Espanya contemporà-

nia. Nou colors per a nou professors: el blanc, Rújula; el negre, Ucelay Da Cal; vermell, González Calleja; groc, Moreno Luzón i Núñez Seixas; morat, Pérez Viejo; blau, Moreno Julià; violeta, Moreno Seco; verd, Martínez López; taronja, Alfons Jiménez.

Kandinski creia que cada color té una vida misteriosa pròpia. I trobava en el verd l'equilibri ideal; el més tranquil, no demana res, no crida a ningú. Però cal comptar amb el context: identifica els verds i l'islam; d'altra banda, simbolitza esperança i és el color del joc i de l'aposta.

Al començament del segle XX, les sufragistes d'Emmeline Pankhurst van fer servir banderes tricolors: identificaven el violeta amb la noblesa i la dignitat, el blanc amb la puresa i el verd amb l'esperança. El morat, color associat a la litúrgia de la Passió, va acabar sent el que distingia la bandera republicana de la *rojigualda*, si bé el símbol de la llibertat dels comuns va quedar en l'oblit. Tot evoluciona. El vermell, per exemple, com a impetu revolucionari i també mostra de pànic. L'estrella

vermella va aparèixer com a transsumpte de la de Betlem, portadora de la bona nova revolucionària. Durant un temps, abundaven les camises en els rituals col·lectius: la blava falangista, la vermella amb corbata blava (socialista) o la blau cel amb corbata vermella (comunista).

Contra la guerra de l'Iraq, es van posar banderes blanques a les finestres. Les negres anunciaven degollament i fixen una imatge d'endarreriment popular. Explica Canal que la massa que el 1823 acompanyava Ferran VII cridava: "Visca el Rei! Visca la religió! Mori la nació! Morin els negres!". Els liberals eren anomenats negres pels seus enemics. El vicari general de Barcelona Pere Josep Avella va fer pintar de blanc el rostre de la Mare de Déu de Montserrat que es venerava a la catedral per esborrar el color dels liberals. El liberalisme és pecat, va sentenciar el clergue Félix Sardà i Salvany. /

Jordi Canal (ed.) *Los colores de la política en la España contemporánea* Marcial Pons Ed. 474 pàgines 36 euros

// Breus

Les conviccions de Ferrater

Jordi Ibáñez Fanés

Gabriel Ferrater i la política Moli de Dalt 193 pàgines 22 euros

ASSAIG BIOGRÀFIC L'any del seu centenari, s'han succeït les aproximacions a la figura de Gabriel Ferrater, com les de Jordi Amat i Marina Porràs. Jordi Ibáñez Fanés, assagista, poeta i novel·lista, ofereix ara la seva, a partir d'una conferència impartida al febrer. Ibáñez recorda èpoques en què la relació entre la literatura en català i en castellà mantenia "una fluïdesa cordial" i analitza episodis com la detenció de Ferrater o l'enuig de Carles Riba amb un burges insensible.

Alfonso Armada *Cuaderno de viaje al país natal* Faro de Vigo 597 pàgines 14,95 euros

Retorn literari a Galícia

VIATGES El veterà periodista galleg Alfonso Armada, que ha passat per les redaccions d'*El País* i l'*Abc*, a més de conrear la narrativa curta i la poesia, torna amb aquest llibre a les seves terres d'origen. Amb pròleg de Manuel Jabois i empremta molt literària, busca el rastre de Cunqueiro a Pedrafita do Cebreiro, relleigex Blanco Amor a Ourense i recorda Pardo Bazán a A Coruña. Fisterra, Costa da Morte, Ferrol, Mondoñedo, Vigo... són alguns dels noms que apareixen en el seu itinerari.

Jon McGregor *La palabra para rojo* Trad. de Concha Cardeñoso Libros del Asteroide 294 pàgines 20,95 euros

De l'Antàrtida a la resiliència

NOVEL·LA És comparable el valor que es requereix per participar en una expedició a l'Antàrtida i el que cal per afrontar la vida quotidiana després d'haver patit una gravíssima malaltia que afecta la capacitat comunicativa del pacient? Aquest és el punt de partida de l'última novel·la de Jon McGregor (Bermudes, 1976), autor guanyador del premi Somerset Maugham i finalista del Man Booker, l'obra del qual està publicant Libros del Asteroide.

Matias Crowder *El celador de Olot* Sinificción 185 pàgines 20 euros

Els assassins d'Olot

CRÒNICA NEGRA Un dels casos més terrífics de l'època recent és el de Joan Vila, *el zelador d'Olot*, que va posar fi a la vida d'onze persones grans en un geriàtric que va certificar la seva mort per causes naturals. El periodista argentí, actual resident entre Catalunya i Suècia, Matias Crowder, ha estudiat a fons els deu mil folis de la causa criminal i ha investigat pel seu compte per intentar determinar què passava per la ment de l'assassí.

D.A. Panikkar avui Fragmenta 340 pàgines 22 euros

Vint mirades sobre Panikkar

SIMPOSI Dotze anys després de la seva mort, l'obra del filòsof català Raimon Panikkar continua resultant atractiva per als estudiosos. Aquest volum, a cura de l'editor de Fragmenta Ignasi Moreta (que amb *fair play* reproduceix en la seva introducció un comentari crític que Salvador Panikar va dedicar al seu germà) recull les aportacions d'una trobada celebrada l'any 2018. Entre les vint firmes convocades, Jordi Pigem, Jaume Angelats, Dominique de Corucelles, Alain Blomart...